

че отъ турцитѣ не може и не трѣба вече да се очаква нищо сѣщинско добро за българитѣ. Общото настроение бѣше сега да се отгърве българскиятъ народъ отъ турското иго чрѣзъ каквито и да би било срѣдства. Мѣсто за проповѣди като горнитѣ, отъ дѣто и да идваха, нѣмаше вече никакъ. И трудно или по-скоро невъзможно бѣше да се изтрѣгнатъ сега волно или неволно, съ разни заплашвания, нѣкои подписи за единъ нижайши адресъ до Султана, какъвто бѣше подадениятъ отъ нѣкои *нижайши поданници* българи къмъ края на 1868 г., при разгара на тогавашното критско възстание. Въ този адресъ тѣ били *„счели за своя длъжностъ, по поводъ на безумното и пълно съ неблагоприятностъ движение на критянитѣ, да протестирайтъ съ всичката си сила, и то въ името на всичкото българско население, противъ това движение и да сложатъ въ подножието на султановия прѣстолъ приношението на най-честната вѣрностъ и твърдото изказване на неговата всецѣла прѣданностъ, защото съ тая вѣрностъ и съ тая прѣданностъ българскиятъ народъ разбиралъ да плати на Негово Императорско Величество и на правителството му дълга си на живостна признателностъ за голѣмитѣ благодѣяния, които му сж били великодушно дарувани, и за благодѣянията, които се надѣе да му се дадатъ. Таквизъ адреси за сега бѣха нѣщо немислимо*).*

*) За въпросния адресъ виждъ по-подробно у *Петра П. Карепетровъ; Сбирка отъ Статии*, Сръдецъ, 1898 г. стр. 266—268 и стр. 311—313. Този адресъ бѣше раздѣлилъ по-първитѣ цариградски българе, защото на нѣкои си отъ тѣхъ подписътъ бѣше изтрѣгнатъ съ заплашвания и по строга заповѣдъ отъ турското правителство. Авторътъ на тия бѣлѣжки нѣма да забрави, съ каква горчевина въ сърдцето си говорѣха за него покойниятъ Никола П. Тъпчилещовъ и Димитъръ Ив. Гешовъ, единомисленици по екзархийскитѣ и въобще народнитѣ работи. Тѣ не рачили да подпишатъ такъвъ единъ унизителенъ адресъ, тѣхнитѣ подписи, обаче, като на извѣстни и влиятелни български тър-